14/04/2024

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Δ’ Κυριακής των Νηστειών

/ Ορθόδοξες Προβολές

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Δ’ Κυριακής των Νηστειών (Αγίου Ιωάννου της Κλίμακος): Μκ. θ’ 17-31 (14-04-2024)

Αρχιμ. Αυγουστίνου Κκαρά

Πρωτότυπο Κείμενο

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ιησοῦ, γονυπετῶν αὐτῷ καὶ λέγων· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ρήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτὸν εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπε· παιδιόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ᾽ εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε· πιστεύω, κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνῷ· ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Νεοελληνική Απόδοση

Εκείνο τον καιρό, ένας άνθρωπος πλησίασε τον Ιησού, γονάτισε μπροστά του και είπε: «Διδάσκαλε, έφερα σ’ εσένα το γιό μου, γιατί έχει μέσα του δαιμονικό πνεύμα που τον κάνει άλαλο. Κάθε φορά που τον πιάνει, τον ρίχνει κάτω και τότε βγάζει αφρούς, τρίζει τα δόντια και μένει ξερός. Είπα στους μαθητές σου να διώξουν αυτό το πνεύμα, αλλά δεν μπόρεσαν». «Άπιστη γενιά!» αποκρίθηκε ο Ιησούς. «Ως πότε θα είμαι μαζί σας; Πόσον καιρό ακόμη θα σας ανέχομαι; Φέρτε μου εδώ το παιδί». Εκείνοι του το έφεραν. Μόλις το πνεύμα είδε τον Ιησού, αμέσως τάραξε το παιδί, κι εκείνο έπεσε καταγής και κυλιόταν βγάζοντας αφρούς. «Πόσο καιρός είναι που του συμβαίνει αυτό;» ρώτησε ο Ιησούς τον πατέρα του παιδιού. Εκείνος απάντησε: «Από μικρό παιδί. Πολλές φορές μάλιστα και στη φωτιά τον έριξε και στα νερά για να τον εξολοθρέυσει. Αλλά αν μπορείς να κάνεις κάτι, σπλαχνίσου μας και βοήθησέ μας». Ο Ιησούς του είπε τούτο: «Εάν μπορείς να πιστέψεις, όλα είναι δυνατά γι’ αυτόν που πιστεύει». Αμέσως τότε φώναξε δυνατά ο πατέρας του

παιδιού και είπε με δάκρυα: «Πιστεύω Κύριε! Αλλά βοήθησέ με, γιατί η πίστη μου δεν είναι δυνατή». Βλέποντας ο Ιησούς ότι συγκεντρώνεται κόσμος, πρόσταξε το δαιμονικό πνεύμα μ' αυτά τα λόγια: «Άλαλο και κουφό πνεύμα, εγώ σε διατάζω: βγες απ' αυτόν και μην ξαναμπείς πια μέσα του». Βγήκε τότε το πνεύμα, αφού κραύγασε δυνατά και συντάραξε το παιδί. Εκείνο έμεινε αναίσθητο, έτσι που πολλοί έλεγαν ότι πέθανε. Ο Ιησούς όμως το έπιασε από το χέρι του, το σήκωσε, κι αυτό στάθηκε όρθιο. Όταν μπήκε ο Ιησούς στο σπίτι, τον ρώτησαν οι μαθητές του ιδιαιτέρως: «Γιατί εμείς δεν μπορέσαμε να βγάλουμε αυτό το δαιμονικό πνεύμα;» Κι εκείνος τους απάντησε: «Αυτό το δαιμονικό γένος δεν μπορεί κανείς να το βγάλει με τίποτε άλλο παρά μόνο με προσευχή και νηστεία». Έφυγαν από κει και προχωρούσαν διασχίζοντας τη Γαλιλαία. Δεν ήθελε ο Ιησούς να μάθει κανείς ότι περνούσε από κει, γιατί δίδασκε τους μαθητές του και τους έλεγε: «Ο Υιός του Ανθρώπου θα παραδοθεί σε χέρια ανθρώπων, που θα τον θανατώσουν· την τρίτη όμως ημέρα μετά το θάνατό του θ' αναστηθεί».

Σχολιασμός

Το περιστατικό που μας αφηγείται το σημερινό ευαγγελικό ανάγνωσμα συνέβη αμέσως μετά την κάθοδο του Ιησού από το όρος Θαβώρ, όπου συντελέστηκε το μεγάλο γεγονός της Μεταμόρφωσης. Μετά τη δόξα της Μεταμόρφωσης ο Ιησούς Χριστός, σαν αντίθεση, συναντά τον ανθρώπινο πόνο και την ανθρώπινη τραγικότητα. Ένας πονεμένος πατέρας έτρεξε κοντά του για να εκφράσει το μεγάλο πόνο του και να ζητήσει τη βοήθεια του Ιησού Χριστού: «Διδάσκαλε, σου έφερα το γιο μου, που τον κυρίευσε δαιμονικό πνεύμα και του πήρε τη φωνή. …Παρακάλεσα τους μαθητές σου να τον ελευθερώσουν, αλλά δεν μπόρεσαν».

Ο Ιησούς Χριστός βρίσκεται τότε αντιμέτωπος από τη μια μεριά με την πονεμένη και πάσχουσα ανθρωπότητα και από την άλλη με τους μαθητές του που αδυνατούν να βοηθήσουν. Επιπλέον αντικρίζει και τους Γραμματείς και Φαρισαίους, τους θεολόγους δηλαδή του Ιουδαϊσμού και τους πιστούς τηρητές του Νόμου, οι οποίοι σε κάθε περίπτωση παραμόνευαν για να τον ελέγξουν και να τον αμφισβητήσουν, ή ακόμα χειρότερα να τον χαρακτηρίσουν βλάσφημο και παραβάτη του νόμου! Όλα αυτά οδηγούν τον Ιησού Χριστό σε ένα ξέσπασμα οργής: «ω γενεά άπιστος, έως πότε προς υμάς έσομαι;».

Ο Χριστός όμως δεν περιορίζεται στην απλή διαπίστωση έλλειψης ουσιαστικής πίστης, αλλά προσφέρει τη θεραπεία στο άρρωστο παιδί. Αφού έφεραν το νέο μπροστά του, το πονηρό πνεύμα άρχισε να τον συνταράζει με σπασμούς. Ο ταλαιπωρημένος νέος πέφτει στη γη και αρχίζει να κυλίεται και να βγάζει αφρούς από το στόμα του. Δεν μπορούσε όμως να μιλήσει καθόλου. Μόνο κραυγές έβγαζε,

που συγκλόνιζαν όσους τον έβλεπαν. Ο νέος αυτός δεν μπορούσε να μιλήσει, να εκφράσει την παράκλησή του στον Κύριο, να ζητήσει τη σωτηρία του. Κι αντί γι' αυτόν παρακαλεί ο πατέρας του.

Πριν όμως κάνει το θαύμα ο Ιησούς Χριστός, ρωτά τον πατέρα αν μπορεί να πιστέψει, γιατί όλα είναι δυνατά γι΄ αυτόν που πιστεύει πραγματικά. Και ο πατέρας του νέου ξεσπά τότε, εξωτερικεύοντας την πάλη που γίνεται μέσα του μεταξύ πίστης και ολιγοπιστίας ή και απιστίας και ομολογεί: «Πιστεύω κύριε, βοήθει μου τη απιστία». Η ειλικρίνειά του, ότι δηλαδή η πίστη του είναι ελλιπής εκτιμάται από τον Χριστό, γι΄ αυτό στη συνέχεια θεραπεύει το άρρωστο παιδί του.

Ο Ιησούς Χριστός είναι εκείνος που προσφέρει τη θεραπεία στην ασθενούσα ανθρώπινη φύση. Ο Χριστός δεν ήλθε στη γη για να καταδικάσει τον άνθρωπο, που με τα έργα του έγινε υπόδουλος στο κακό και την αμαρτία, στη φθορά και το θάνατο. Ο Χριστός δεν ήλθε σαν άλλος Φαρισαίος να κατακρίνει και να εξουθενώσει τον αμαρτωλό άνθρωπο, αλλά ήλθε για να τον διακονήσει και να τον σώσει. Η Χριστός ήλθε για να ελευθερώσει τον άνθρωπο από την κυριαρχία του θανάτου και την τυραννία του διαβόλου.

Το έργο του Εωσφόρου

Εισαγωγικά: Λαμβάνοντας αφορμή από τη σημερινή ευαγγελική περικοπή και τη θεραπεία του νέου που βρισκόταν κάτω από την επίδραση δαιμονικού πνεύματος θα αναφερθούμε με συντομία στην ύπαρξη και δράση του Εωσφόρου και των αγγέλων του, δηλαδή των δαιμόνων.

Γενικά: Σύμφωνα με τη διδασκαλία της Εκκλησίας μας οι δαίμονες με αρχηγό τον Εωσφόρο ήταν άγγελοι, οι οποίοι κυριεύτηκαν από υπερηφάνεια και θέλησαν να φθάσουν και να ομοιωθούν με τον Θεό και ακόμα να τον ξεπεράσουν. Εξαιτίας λοιπόν της υπερηφάνειας και κενοδοξίας τους ξέπεσαν από τον κόσμο των αγγέλων και αποτέλεσαν το τάγμα των δαιμόνων.

Ο προφήτης Ησαΐας μας πληροφορεί σχετικά με το γεγονός αυτό, παρουσιάζοντας την σκέψη του Εωσφόρου: «Αναβήσομαι επάνω των νεφελών, έσομαι όμοιος τω Υψίστω» (Ησαΐου 14,14). Οι άγγελοι του ουρανού είχαν, όπως και ο άνθρωπος το ανεκτίμητο δώρο της ελευθερίας. Αυτή η ελευθερία έδιδε στους αγγέλους την ευκαιρία να παραμείνουν αιώνια με το Θεό, ή να απομακρυνθούν από Αυτόν, να προοδεύσουν στην αρετή, ή να κατολισθήσουν στην κακία. Η αποστασία του Εωσφόρου προκάλεσε την αναστάτωση και αναταραχή μεταξύ των αγγελικών δυνάμεων με αποτέλεσμα να υπάρξει ο διαχωρισμός. Το ένα μέρος παραμένει ασάλευτο στην αρετή, ενώ το άλλο ακολουθεί τον Εωσφόρο και εκπίπτει από τον

ουρανό στη γη. Συνεχίζει να μας πληροφορεί επί τούτου ο προφήτης Ησαΐας: «Πώς εξέπεσεν εκ του ουρανού ο Εωσφόρος, ο πρωΐ ανατέλλων; Συνετρίβη εις την γην ο αποστέλλων προς πάντα τα έθνη;» (Ησ. 14,12).

Στον προφήτη Ιεζεκιήλ συναντούμε μια παρόμοια διήγηση για την πτώση του Εωσφόρου. Ο προφήτης ενώ αναφέρεται στο βασιλιά της Τύρου, στην πραγματικότητα περιγράφει ένα ουράνιο πρόσωπο. «Εν τη τρυφή του παραδείσου του Θεού εγενήθης, παν λίθον χρηστόν ενδέδεσθαι … μετά του χερούβ έθηκά σε εν όρει αγίω Θεού … υψώθη η καρδία σου επί τω κάλλει σου, διεφθάρη η επιστήμη σου μετά του κάλλους σου, δια πλήθος αμαρτιών σου επί την γην έρριψά σε, εναντίον βασιλέων έδωκά σε παραδειγματισθήναι» (Ιεζ. 28,13-17). Αιτία της πτώσης του Εωσφόρου και κατά τον Ιεζεκιήλ είναι ο εγωισμός και η υπερηφάνεια.

Το βιβλίο της Αποκάλυψης μας πληροφορεί ότι η ανταρσία του Εωσφόρου σήμανε την έναρξη πολέμου μεταξύ των αγγελικών δυνάμεων στον ουρανό. Ηγετικό ρόλο στην εκδίωξη του Εωσφόρου από τις αγγελικές τάξεις ανέλαβε ο Αρχάγγελος Μιχαήλ. «Και εγένετο πόλεμος εν τω ουρανώ ο Μιχαήλ και οι άγγελοι αυτού – του πολεμήσαι μετά του δράκοντος και ο δράκων επολέμησε και οι άγγελοι αυτού. Και ουκ ίσχυσεν, ουδέ τόπος ευρέθη αυτώ έτι εν τω ουρανώ, και εβλήθη ο δράκων – ο όφις ο μέγας ο αρχαίος, ο καλούμενος διάβολος και ο σατανάς, ο πλανών την οικουμένην όλην, εβλήθη εις την γήν και οι άγγελοι αυτού μετ αυτού εβλήθησαν» (Αποκ. 12,17-19).

Ο Ιησούς Χριστός μιλώντας για την τραγική πτώση του Εωσφόρου αναφέρει: «εθεώρουν τον σατανάν ως αστραπήν εκ του ουρανού πεσόντα» (Λουκ. 10,18). Ο άγγελος του φωτός, ο Εωσφόρος ξέπεσε από τη δόξα του και μετατράπηκε σε άγγελο και αρχηγό του σκότους. Μετά την πτώση του, ο Εωσφόρος, μισεί θανάσιμα τον Θεό, αλλά και τους ανθρώπους που αγωνίζονται να ζουν σύμφωνα με το θέλημά Του.

Στην Παλαιά Διαθήκη: Ο Εωσφόρος είναι εκείνος που διαταράσσει τις σχέσεις Θεού και ανθρώπων. Για πρώτη φορά εμφανίζεται στους Πρωτόπλαστους Αδάμ και Εύα, με την μορφή του «όφεως», και τους παρασύρει στην παράβαση της εντολής του Θεού (Γεν. 3,1-15), στο λεγόμενο «προπατορικό αμάρτημα». Θέλησε να τους πείσει ότι μπορούν να γίνουν όμοιοι με τον Θεό όχι με τον τρόπο που τους υπέδειξε ο Θεός, αλλά με τον τρόπο που τους υποδεικνύει ο ίδιος. Η αιτία που τον οδήγησε στην πράξη αυτή ήταν ο φθόνος. Φθόνησε ο διάβολος τους Πρωτόπλαστους, γιατί τους έβλεπε να διαμένουν στο χώρο της χαράς και απόλαυσης, τον Παράδεισο, απ΄ όπου εκείνος δίκαια απομακρύνθηκε. Ωστόσο και μετά την πτώση και αποστασία του ανθρώπου, ο Εωσφόρος δεν ικανοποιείται και συνεχίζει το αντίθεο και μισάνθρωπο έργο του.

Ο Διάβολος είναι εκείνος που εμπνέει στον Κάιν τον φθόνο κατά του αδελφού του Άβελ και τον ωθεί στην αδελφοκτονία (Γεν.4,4-8). Στο βιβλίο των Κριτών παρουσιάζεται ως «πνεύμα διχονοίας» (Κριτ. 9, 23), ενώ στο Γ΄ Βασιλειών ως «πνεύμα ψευδές» (Γ΄ Βασ. 22, 19-23), το οποίο ωθεί στην παράβαση του Θείου θελήματος. Καθόλη τη διάρκεια της ιστορίας του Ισραηλιτικού λαού ο διάβολος είναι εκείνος που προκαλεί την ολιγοπιστία, την απιστία, την ανυπακοή στο δούλο του Θεού Μωυσή, την αμφισβήτηση του ίδιου του Θεού και επιφέρει τελικά την ειδωλολατρία και την ηθική κατάπτωση, όπως χαρακτηριστικά συνέβη στα Σόδομα και Γόμορρα. Επιπλέον ο Σατανάς είναι ο «πειραστής», εκείνος που διατρέχει τη γη και κατασκοπεύει τους ανθρώπους, που θέτει σε κίνδυνο την αρετή του ευσεβούς ανθρώπου και τον εκθέτει σε πειρασμούς. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του δίκαιου Ιώβ (Ιώβ 1,11- 2,4).

Στην Καινή Διαθήκη: Ο Σατανάς χαρακτηρίζεται ως «πονηρός» (Ματθ. 13, 19, και 38), ως «ο όφις ο μέγας ο αρχαίος» (Αποκ. 12, 9), ως «εχθρός» (Ματθ. 13,39), ως «άρχων του κόσμου τούτου» (Ιω. 12, 31), ως «θεός του αιώνος τούτου» (Β΄ Κορ. 4,4). Είναι ο αντίδικος του ανθρώπου που «ως λέων ωρυόμενος περιπατεί, ζητών τίνα καταπίη» (Α΄ Πέτρ. 5,8). Ο Σατανάς, χρησιμοοιώντας ακόμη και την Αγία Γραφή, προσπάθησε να παρασύρει και τον ίδιο τον Μεσσία κατά την τεσσαρακονθήμερη νηστεία του στην έρημο (Ματθ. 4,6), χωρίς ασφαλώς να έχει το ποθούμενο γι΄ αυτόν αποτέλεσμα.

Τραγικό θύμα του Εωσφόρου υπήρξε ο μαθητής του Κυρίου, ο Ιούδας, ο οποίος υποκύπτοντας στον πειρασμό της φιλαργυρίας, δεν δίστασε να προδώσει τον ίδιο τον διδάσκαλό του. Αναφέρει σχετικά η Αγία Γραφή «Εισήλθεν δε ο Σατανάς εις Ιούδαν τον επικαλούμενον Ισκαριώτην, όντα εκ του αριθμού των δώδεκα» (Λουκ. 22,3). Επίσης υπάρχουν και τα παραδείγματα των δαιμονιζομένων τους οποίους ο Χριστός θεράπευσε, όπως και ο νέος της σημερινής ευαγγελικής περικοπής.

Η βασιλεία του Σατανά αντιτίθεται στη Βασιλεία του Θεού. Ο Μεσσίας, όμως, αποστέλλεται από τον Θεό για να καταργήσει τα έργα του Σατανά και να απελευθερώσει τον άνθρωπο από την κυριαρχία του. Ο Σατανάς, ο οποίος αμάρτησε «απ΄ αρχής» (Α΄ Ιω. 3,8), είναι ο παράγοντας της αμαρτίας με την οποία υποδουλώνει τον άνθρωπο. Εκριζώνει το σπόρο του θείου λόγου από την καρδία του ανθρώπου και σπέρνει τα ζιζάνια (Μαρκ. 4,15). Πρόθεσή του είναι να τυφλώσει αυτούς που δεν πιστεύουν, ώστε να μη μπορούν να φωτισθούν από το ευαγγέλιο του Χριστού (Β΄ Κορ. 4,4), μέσω της μάταιης «σοφίας του αιώνος τούτου» (Α΄ Κορ. 2,6) και των «βαθέων του Σατανά» (Αποκ. 2,24). Έχει ως μέθοδό του το ψεύδος (Ιω. 8,44) και για να παρασύρει τον άνθρωπο μετασχηματίζεται ακόμα και «εις άγγελον φωτός» (Β΄ Κορ. 11,14). Το τραγικό παράδειγμα είναι ο νέος της Ευαγγελικής περικοπής, τον οποίο παραμορφώνει από την αρχική του εικόνα με στόχο να τον καταστρέψει.

Στην Πατερική Γραμματεία: Στους Πατέρες ο Σατανάς είναι ο «αντικείμενος» και ο «πονηρός». Ο πόλεμος και το μίσος του κατά του ανθρώπου δεν θεωρείται αυτοσκοπός αλλά προέκταση του μίσους του κατά του Θεού. Ο Μ. Βασίλειος αναφέρει σχετικά: «μισάνθρωπος επειδή και θεομάχος» και «επειδή είδε τον άνθρωπον κατ΄ εικόνα και ομοίωσιν Θεού, μη δυνάμενον εις Θεόν τραπήναι, εις την εικόνα του Θεού την εαυτού πονηρίαν εκένωσε … εν τη εικόνι το μισόθεον έδειξεν, επειδή Θεού προσάψασθαι ουκ εδύνατο» (PG 31, 1456ABCD). Επειδή ακριβώς δεν μπορεί να βλάψει τον Θεό, προσπαθεί να βλάψει το δημιούργημα του Θεού, δηλαδή πρώτιστα τον άνθρωπο και κατ’ επέκταση και ολόκληρη την κτίση.

Ο διάβολος συνεχίζει απεγνωσμένα το έργο του με διάφορους τρόπους. Προβάλλει τις ανθρώπινες αδυναμίες, επινοεί την ειδωλολατρία, τις αιρέσεις και τους διωγμούς εναντίον της Εκκλησίας. Οδηγεί τους ανθρώπους στο μίσος του ενός έναντι του άλλου, σε συγκρούσεις και πολέμους, σε αδικίες. Προκαλεί την καχυποψία ανάμεσα στους Χριστιανούς και ψυχραίνει την αγάπη τους. Οι δαίμονες πολεμούν τους πιστούς, που ελευθερώθηκαν με τη σταυρική θυσία του Ιησού Χριστού, με σκοπό να τους κάνουν και πάλιν δούλους της αμαρτίας. Προσπαθούν να αποδείξουν ότι μάταια θυσιάστηκε ο Χριστός και ότι το αίμα του είχε μηδαμινή «τιμή». Επιδιώκουν να χαθεί ο άνθρωπος, ενώ θρηνούν κάθε φορά που

αποτυχαίνουν, κτυπημένοι από τους αγώνες της αρετής των πιστών. Ο Μ. Βασίλειος λέγει χαρακτηριστικά: «Ταύτην ούν την τιμήν εβουλεύσαντο άχρηστον ημίν καταστήσαι, τους άπαξ ελευθερωθέντας πάλιν εις δουλείαν ενάγοντες ... τρέχουσι καθ΄ ημών, διψώντες ημών την απώλειαν» (PG 29, 476A).

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος εξηγώντας την ονομασία «διάβολος» αναφέρει: «διάβολος γαρ από του διαβάλλειν είρηται, διέβαλε γαρ τον άνθρωπον προς τον Θεόν» και «διέβαλε πάλι τον Θεόν προς τον άνθρωπον» (PG 49, 259β). Ο διάβολος για να παραπλανήσει τους πιστούς, προσπαθεί να τους παρασύρει με φαντασίες και όνειρα, «πολλάκις ενέργεια πλάνης αποστέλλεται επί τους υιούς της απειθείας», επισημαίνει ο Μέγας Βασίλειος (PG 32, 777BD). Πολλές φορές προλέγουν όσα από τα μέλλοντα έχουν ήδη συντελεστεί, αλλά δεν έγιναν γνωστά στους ανθρώπους, για να θεωρηθούν προφήτες. Συνεχίζει ο Μέγας Βασίλειος: «Ούτω και οι δαίμονες τα διατετυπωμένα, τα αποφάσει Θεού δημοσιευθέντα, ανήγγειλαν πολλάκις τοις προς απάτην ευκόλως έχουσιν». Επιπλέον δίνουν συμβουλές για τη θεραπεία σωματικών παθών. Αυτό το πετυχαίνουν «δια το διορατικώτερον είναι των υλικών ιδιωμάτων και επεσκέσθαι ποιότητας βοτάνων και το απ΄ αυτών προς τα πάθη κατάλληλον». (PG 30, 496C-497A). Επίσης στην επιτέλεση του έργου τους χρησιμοποιούν, ως υπηρέτες και όργανά τους, ανθρώπους που αντιτίθενται στο θέλημα του Θεού. Τέτοιοι μπορεί να θεωρηθούν οι μάντεις, οι μάγοι, τα μέντιουμ κ.λπ.

Γιατί ο Θεός επιτρέπει; Οι δαίμονες πειράζουν και τους ασεβείς και τους ευσεβείς: τους ασεβείς, για να τους στηρίξουν στην ασέβεια, στην απιστία και στην αμαρτία, τους ευσεβείς για να τους παρασύρουν στο κακό. Ωστόσο ο Θεός είναι εκείνος που επιτρέπει στο σατανά να μας πειράζει, αλλά σε ένα ορισμένο σημείο. Ο Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος αναφέρει: «άδειαν εύρεν ο διάβολος ... αφού του Παραδείσου και του Θεού εξόριστον δια της παρακοής ειργάσατο τον άνθρωπον» (Αγ. Συμεών «Λόγοι»). Ο Θεός σεβόμενος την ελευθερία του ανθρώπου επιτρέπει στο διάβολο να μας πειράζει, ώστε να δοκιμαστεί η σταθερότητα της πίστης μας. Ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής, αναφέρει πέντε αιτίες, για τις οποίες ο Θεός επιτρέπει τον πόλεμο των δαιμόνων: «Πρώτην, ίνα, πολεμούμενοι και αντιπολεμούντες, εις διάκρισιν της αρετής και της κακίας έλθωμεν. Δευτέραν δέ, ίνα, πολέμω και πόνω την αρετήν κτώμενοι, βεβαίαν αυτήν και αμετάπτωτον έξωμεν. Τρίτην δε, ίνα, προκόπτοντες εις την αρετήν, μη υψηλοφρονώμεν, αλλά μάθωμεν ταπεινοφρονείν. Τετάρτην δέ, ίνα, πειρασθέντες υπό της κακίας, τέλειον μίσος αυτήν μισήσωμεν. Πέμπτον δέ επί πάσης, ίνα, απαθείς γενόμενοι, μη επιλαθώμεθα της οικείας ασθενείας, μήτε της του βοηθήσαντος δυνάμεως» (Αγ. Μαξίμου του Ομολογητού «Λόγοι»).

Επίλογος: Ο αγώνας του Εωσφόρου κατά των ανθρώπων δεν τελειώνει στην παρούσα ζωή, αλλά συνεχίζει και μετά το θάνατο, όταν ερευνά για να διαπιστώσει τους τύπους της αμαρτίας ή τους τύπους της χάριτος του Θεού. Πόθος του διακαής είναι να παρασύρει όσο το δυνατό περισσότερους ανθρώπους στην απώλεια, στην οποία ο ίδιος και οι άγγελοί του έχουν ήδη καταδικαστεί από τον Θεό. Η τελευταία αυτή αναμέτρηση είναι το αποκορύφωμα της πάλης που συντελείται σε όλη τη ζωή ανάμεσα στον άνθρωπο και τον διάβολο. Λέγει χαρακτηριστικά ο Μέγας Βασίλειος: «οι γενναίοι του Θεού αθληταί, ικανώς παρά πάντα τον εαυτών βίον τοις αοράτοις εχθροίς προσπαλαίσαντες, επειδάν πάσας αυτών υπεκφύγωσι τας διώξεις, προς τω τέλει του βίου γενόμενοι, ερευνώνται υπό του άρχοντος του αιώνος, ίνα, αν μεν ευρεθώσιν έχοντες τραύματα από των παλαισμάτων, ή σπίλους τινάς, και τύπους της αμαρτίας, κατασχεθώσιν• εάν δε άτρωτοι ευρεθώσι και άσπιλοι, ως ακράτητοι όντες, ως ελεύθεροι υπό Χριστού αναπαύσωνται» (PG 29 232CD).

Ο πιστός άνθρωπος έχοντας μέσα του τη χάρη του Τριαδικού Θεού, την οποία έλαβε κατά το βάπτισμά του, δεν φοβάται τις παγίδες του διαβόλου, όσο μεγάλες και πολύπλοκες και αν είναι. Ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός μας διαβεβαιώνει: «ιδού δίδωμι υμίν την εξουσίαν του πατείν επάνω όφεων και σκορπίων και επί πάσαν την δύναμιν του εχθρού, και ουδέν υμάς ου μη αδικήση» (Λουκ. 10,19). Η δύναμη της πίστης, της πραγματικής και ουσιαστικής όμως πίστης, μιας πίστης που δεν στηρίζεται στα εξωτερικά χαρακτηριστικά, στους τύπους, στη φαρισαϊκή υποκρισία, στον εωσφορικό εγωισμό, αλλά μιας πίστης στηριγμένης στο Ευαγγέλιο της αγάπης και συγχώρεσης του Ιησού Χριστού, αποτελεί όπλο ακαταμάχητο κατά των παγίδων του Εωσφόρου. Αυτή η ειλικρινής πίστη του πατέρα της σημερινής ευαγγελικής περικοπής είναι εκείνη που προκάλεσε το θαύμα της θεραπείας του δαιμονιζομένου υιού του. Αυτή την πίστη ζητά ο Ιησούς Χριστός από τον κάθε πιστό, ενώ ταυτόχρονα αυτή την πίστη πολεμά και προσπαθεί να εκριζώσει ο Εωσφόρος. Αυτή λοιπόν η πίστη κάνει το ακατόρθωτο για την ανθρώπινη λογική κατορθωτό ή κατά την φράση του Ιησού Χριστού σε άλλη περίπτωση, η πραγματική πίστη είναι εκείνη που μπορεί ακόμα να μετακινεί και βουνά!